7/4387

-3-

274

**T.C.**
**ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI**
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

**Ankara**

**Sayı** : B.15.O.APK.0.23.300- 877
**Konu** : Yazılı Soru Önergesi

19 HAZİRAN 2001

2154

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : T.B.M.M. Başkanlığı'nın 04.06.2001 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/4387-10671-25018 sayılı yazısı.

Konya Milletvekili Sayın Veysel CANDAN'ın tarafıma tevcih ettiği, 7/4387-10671 esas no.lu yazılı soru önergesi cevabı, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99. Maddesi gereği hazırlanarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Zeki ÇAKAN
Bakan

EKLER :
EK-1 Önerge Cevabı (3 Sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
T.B.M.M. Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık
Devlet Bakanlığı
(Sn. H. Hüsamettin ÖZKAN)

7/4387 -4-

275

**KONYA MİLLETVEKILI SAYIN VEYSEL CANDAN'IN**
**YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI**
**(7/4387-10671)**

**Sorular :**

Basına intikal eden bilgilerden Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın yurtdışı yatırımları için (TPK) Türkish Petroleum İnternational Company isimli Şirketin Cezayir, Mısır, Suriye ve Kuzey Afrikadaki yatırımları yüzünden 85 milyon dolar zarar ettiği anlaşılmaktadır. Bu sebeple ;

**Soru 1 :**

TPAO Cezayir'deki yatırımları için 19 Milyon Dolar harcama yaptığı ve şimdiye kadar hiçbir geri dönüşümü olmadığı doğru mudur?

**Cevap 1 :**

TPAO Genel Müdürlüğü'nün Cezayir'de, 6 Mayıs 1996 tarihinde ortak olduğu, sadece bir projede (Hassi Bir Rekaiz Petrol Arama ve Geliştirme Projesi) %25 oranında ortaklığı vardır. Proje faaliyetleri BP/ARCO Ghadames Inc. firması tarafından yürütülmektedir. Proje kapsamında, bugüne kadar, anlaşma mukellefiyetleri kapsamındaki sismik çalışmalar tamamlanmış ve 4 arama kuyusu kazılmıştır. Arama kuyularının ikisinde petrol keşfi vardır. Proje halen arama dönemi içinde bulunmakta olup, keşfedilen sahaların rezervlerinin miktarının tespiti ve geliştirilmesine yönelik ön fizibilite çalışmaları sürmektedir. Bu çalışmaların sonucuna göre üretime geçip geçmeme hususunda nihai karar verilecektlr. TPAO Genel Müdürlüğü, Mayıs 2001 sonu itibariyle projeye 24.6 Milyon Dolar yatırım katkı payı sağlamıştır.

**Soru 2 :**

TPAO Genel Müdürlüğü'nün Mısır'da 45 Mllyon Dolara alınan sahanın verimsiz çıkmasından dolayı 32 Milyon Dolar zarar ettiği doğru mudur?

**Cevap 2 :**

Mısır'daki petrol arama ve üretim faaliyetleri TPAO Genel Müdürlüğü'nün bağlı kuruluşu olan Turkish Petroleum International Company Limited (TPIC Ltd.) tarafından yürütülmektedir. TPIC'in Mısır'daki faaliyetleri 1989-1996 yılları arasında

üç ruhsat alanında arama-üretim yatırımları şeklinde sürdürülmektedir. Bu dönemde toplam yatırım tutarı 44.937.260 ABD Dolarıdır. TPIC, Batı Çölü'ndeki West Qarun ruhsatında petrol keşfinde bulunmuş ve yaklaşık 866.000 varil petrol üretmiştir. Petrol satışından TPAO Genel Müdürlüğü'nün payına düşen petrol bedeli 6.8 milyon ABD $'dır. Yapılan teknik değerlendirmeler neticesinde 1996 yılında West Qarun ve West Gebel El Zeit ruhsatlarının terk edilmesine karar verilmiş ve ruhsatlar Forum Exploration Şirketine 5.5 milyon ABD $ bedelle satılmıştır.

**Soru 3 :**

TPAO gibi blr kuruluşun fizibilite çalışması yapmadan neden 45 Mllyon Dolar ödenerek verimsiz bir saha alınmıştır?

**Cevap 3 :**

Eldeki verilerle kapsamlı olarak gerçekleştirilen fizibilite çalışmaları sonucu yatırım yapılması kararı verilmiştir. Ancak öngörülen beklentilerin gerçekleşmemesi, petrol aramacılığının doğasında bulunan teknik risk olarak kabul edilmektedir.

**Soru 4 :**

Bu işin sorumluları ile ilgili herhangi bir işlem yapılmış mıdır?

**Cevap 4 :**

Arama yatırımları son derece riskli yatırımlar olup, dünya genelinde bu tür yatırımlarda başarı oranı %10 olarak kabul edilmektedir. %10 başarıyı göze alarak, yani yeni keşifler yaparak ülkemizin hampetrol ve doğal gaz talebini karşılayabilmek için arama yatırımlarını sürdürmek, kaçınılmaz bir gerçektir.

**Soru 5 :**

Yurtdışı petrol aramalarındaki bu zararlardan dolayı bundan sonra ne tür tedbirler almayı düşünüyorsunuz?

**Cevap 5 :**

TPIC'in Mısır faaliyetleri 1996 yılında sonlandırılmıştır. Bu tarihten beri TPIC'in yurtiçi ve yurt dışında arama-üretim yatırım faaliyetleri bulunmamaktadır.

7/4387 -6-

277

**Soru 6 :**

TPAO'nun 1999 ve 2000 yılları faaliyet raporu Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu tarafından denetlenmiş midir ? Denetlemede dış yatırımlarla ilgili ne tür uyarılar vardır ?

**Cevap 5 :**

TPAO Genel Müdürlüğü'nün faaliyetleri Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu tarafından her yıl denetlemektedir. TPAO Genel Müdürlüğü'nün 2000 yılına ait Faaliyet Raporu Yüksek Denetleme Kurulu'na gönderilmiş ancak çalışmalar henüz bitirilmemiştir. 1999 yılına ait Yüksek Denetleme Kurulu raporunda yer alan yatırımlarla ilgili uyarılar ile temenniler doğrultusunda hareket edilmektedir.